

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
NACIONALNI DOKUMENT JEZIČNO-KOMUNIKACIJSKOG
PODRUČJA KURIKULUMA

PRIJEDLOG NAKON JAVNE RASPRAVE
Prosinac 2017.

NJELEKTORIPRANIO

Sadržaj

- A. Opis jezično-komunikacijskog područja
- B. Ciljevi učenja i poučavanja jezično-komunikacijskog područja
- C. Domene u organizaciji jezično-komunikacijskog područja
- D. Odgojno-obrazovna očekivanja po ciklusima i domenama
- E. Povezivanje s ostalim područjima kurikuluma i međupredmetnim temama

NJE LEKTORIRANO

A. Opis jezično-komunikacijskog područja

Jezik je sredstvo izražavanja i komuniciranja. Njime se opisuju i izražavaju spoznaje, stavovi, ideje, zapažanja, osjećaji i promišljanja, stoga jezik ima središnju ulogu ne samo u jezično-komunikacijskom području već i u cijelom kurikulumu.

Osnovna je svrha jezično-komunikacijskog područja omogućiti učenicima stjecanje znanja, razvoj sposobnosti i vještina te usvajanje vrijednosti i stavova povezanih s jezikom, komunikacijom i kulturom, odnosno osposobiti učenike za jezičnu recepciju, produkciju i interakciju. U ovom se području razvijaju komunikacijsko-funkcionalna, čitalačka i međukulturna kompetencija.

Važnost jezično-komunikacijskog područja jest u poticanju i razvijanju svjesnog korištenja jezikom kao temeljem za razvoj vještina apstraktnog i kritičkog mišljenja u izražavanju i komunikaciji koji tvore osnovu uspješnog obrazovanja.

U okviru ovog područja učenici otkrivaju, prepoznaju i pohranjuju nova znanja, razvijaju jezične i komunikacijske kompetencije na hrvatskome jeziku, stranim jezicima i jezicima nacionalnih manjina.

Jezik je osnovno sredstvo interakcije sa svijetom koje omogućuje organiziranje misli, uspostavljanje identiteta i ostvarivanje komunikacijskih uloga te osobnog i društvenog razvoja pojedinca. Uporabom jezika u raznim kontekstima učenici uče komunicirati jasnije, učinkovitije i s više samopouzdanja. Učenjem i poučavanjem unutar jezično-komunikacijskog područja učenici stječu naviku čitanja i pisanja iz potrebe, znatiželje i užitka. Razvijaju čitalačke interese, sposobnosti kritičkog pristupa različitim medijima i njihovim sadržajima, što im omogućava razumijevanje različitih tekstova s kojima se susreću u svakodnevnom životu.

Unutar područja razvijaju se vještine sporazumijevanja i međuljudskog djelovanja te suradnje koje su važne za nastavak obrazovanja, mobilnost učenika te za život i rad. Učenici se tako razvijaju u građane koji će aktivno sudjelovati u razmjeni ideja i u razvoju vrijednosti u

demokratskom i pluralističkom društvu. Jezičnom se komunikacijom izražava kulturno nasljeđe i prenosi kultura življenja, razmjenjuju se ideje, mišljenja i osjećaji te vrijednosti, norme i običaji pojedine zajednice.

Kao temelj učenja i poučavanja, jezik služi stjecanju znanja u svim predmetima, stoga je i integralni čimbenik u razvoju i poticanju učeničke kreativnosti i kritičkog mišljenja. Ovladanost jezikom temelj je za učenje tijekom cijelog života.

Svi sudionici u ovom području imaju veliku odgovornost pridonijeti razvoju svih kompetencija pojedinca koje proizlaze iz jezično-komunikacijskog područja. Učenici se trebaju sa samopouzdanjem i odgovornošću za izgovorenu i napisanu riječ koristiti jezikom da bi zadovoljili svoje osobne, obrazovne i društvene potrebe.

U okviru jezično-komunikacijskog područja poučavaju se i uče hrvatski jezik, jezici nacionalnih manjina, moderni strani jezici, klasični jezici, hrvatski znakovni jezik i ostali sustavi komunikacije učenika s invaliditetom i s teškoćama u razvoju u pet odgojno-obrazovnih ciklusa. Da bi se osigurale koherencija u poučavanju svih jezika i komplementarnost predmetnih kurikuluma, u okviru jezično-komunikacijskog područja izdvajaju se samo sastavnice zajedničke svim jezicima.

Svaki odgojno-obrazovni ciklus uvažava razvojne faze učenika te se individualnim pristupom svim učenicima nastavlja na prethodno stečena znanja, vještine i sposobnosti. Postupci i strategije učenja usmjereni su stjecanju više razine samostalnosti učenika u aktivnostima učenja uz poticanje složenijih oblika mišljenja i primjene naučenoga. Postupno povećavanje očekivanih ishoda učenja u skladu s individualnim mogućnostima osigurava trajno napredovanje u ovladavanju lingvističkom, pragmatičkom, strategijskom i sociolingvističkom kompetencijom. Otvorenost kurikuluma jezično-komunikacijskog područja omogućava odabir izbornih sadržaja u pojedinim ciklusima obrazovanja u skladu s interesima i mogućnostima učenika te tako doprinosi njihovu osobnom razvoju.

Stečenim kompetencijama unutar jezično-komunikacijskog područja osigurava se povezivanje područja s ostalim područjima kurikuluma i međupredmetnim temama, što područje čini iznimno važnim.

Da bi se zadovoljile odgojno-obrazovne potrebe učenika s teškoćama, kurikulum se prilagođava u skladu sa smjericama Okvira za poticanje i prilagodbu iskustava učenja te vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama.

Da bi se zadovoljile odgojno-obrazovne potrebe darovitih učenika, uvodi se razlikovni kurikulum u skladu sa smjericama Okvira za poticanje iskustava učenja i vrednovanje postignuća darovite djece i učenika.

B. Ciljevi učenja i poučavanja jezično-komunikacijskog područja

Jezik je sredstvo izražavanja i komuniciranja te često dominantan oblik kojim se učenicima posreduju sadržaji nastavnih predmeta i međupredmetnih tema te tako izravno utječe na uspjeh u njihovu ovladavanju. Ovladanost jezikom temelj je za učenje tijekom cijelog života.

Učenik će:

- usvajati jezik i znanje o jeziku te ovladati njime radi sporazumijevanja, izražavanja i prenošenja misli, informacija, osjećaja i stavova na hrvatskome jeziku i drugim jezicima u različitim komunikacijskim situacijama, s pomoću različitih medija i u različite svrhe
- ovladavati jezikom kao sustavom te temeljnim jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja i pisanja te njihovim međudjelovanjem potrebnim u svakodnevnom životu za učenje, daljnje školovanje i djelovanje/rad u bližoj i široj zajednici

- razvijati čitalačku pismenost, čitalačku kulturu i čitalačke navike na tekstovima različitih sadržaja i struktura te razumijevanje i produbljivanje doživljaja književnosti
- razvijati višestruku pismenost; u različitim izvorima pronalaziti informacije i sadržaje o kojima će kritički promišljati, procjenjivati njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznavati kontekst i namjeru autora
- preuzimati odgovornost za vlastiti govoreni i pisani izričaj te razvijati sposobnost za rješavanje problema i donošenje odluka
- razvijati jezično-kulturni identitet i međukulturnu kompetenciju, osjećaj pripadnosti i poštovanje prema vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te uvažavati i poštovati druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti.

C. Domene u organizaciji jezično-komunikacijskog područja

Jezično-komunikacijsko područje kurikuluma utemeljeno je na primarnoj ljudskoj potrebi za komunikacijom s drugima u zajednici, razvoju integrirane višestruke pismenosti i društveno-kulturne svijesti. Pismenost se pritom određuje kao sposobnost razumijevanja, tumačenja i vrednovanja tekstova različitih sadržaja i struktura, a tekstom se smatra svaki cjeloviti jezični i multimedijски izričaj. U svim se domenama razvija komunikacijska jezična kompetencija te ovladavanje jezičnim vještinama slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i prevođenja te njihovim međudjelovanjem uz stalan razvoj aktivnog rječnika.

Bitne odrednice područja uključuju razvoj lingvističke, pragmatičke, strategijske i sociolingvističke kompetencije uz njihovu primjenu i progresivnu uporabu u različitim životnim situacijama. Pritom se razvija potreba za cjeloživotnim učenjem, stvaraju se uvjeti za daljnje školovanje te se omogućuje produktivno i afirmativno djelovanje i rad u bližoj i široj društvenoj zajednici.

Zbog važnosti razvoja općeljudskih sposobnosti te povezanosti i usporednosti jezika i mišljenja, osim ovladavanja komunikacijskom jezičnom kompetencijom, u jezično-komunikacijskom području potiču se kreativnost, želja i potreba za stvaralaštvom, intelektualna znatiželja te kognitivni i metakognitivni procesi. Tako stečene kompetencije, utemeljene na razlikovanju činjenica i procesa mišljenja, osiguravaju povezivanje svih sastavnica unutar jezično-komunikacijskog područja i povezivanje jezično-komunikacijskog područja s ostalim područjima kurikuluma i međupredmetnim temama.

U jezično-komunikacijskom području tekst je sredstvo i cilj učenja i poučavanja, točnije jedna od kategorija koja čovjeku služi za pohranu spoznaja, emocija i doživljaja, stoga je iznimno važno razvijanje recepcijskih sposobnosti učenika. Dubljim razumijevanjem teksta, osobito književnoga, učeniku se omogućuje otkrivanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnog značenja. Nadalje, učenik otkriva radost čitanja i postaje svjestan doživljaja svijeta s pomoću estetske vrijednosti jezika. Usto, razvija fantazijsko, stvaralačko i kritičko mišljenje, reflektira svoje iskustvo i osobnost izražavajući jedinstven i osoban doživljaj. Učenik time spoznaje sebe kao govornika, slušatelja, pisca, čitatelja i korisnika medija te razvijanjem vještina sebe određuje kao komunikatora pred određenom publikom.

Sveobuhvatna i nužna poveznica između sastavnica jezično-komunikacijskog područja jest kritička pismenost. Kritička je pismenost jedna od ključnih integrativnih sposobnosti u okviru koje se primarno razvija razumijevanje moći informacije i jezika, tj. njegovanje kritičkog i odgovornog odnosa prema izgovorenome i napisanome javnom i privatnom izričaju. Posebno se potiče razvoj sposobnosti kritičkog odnosa prema medijima, tj. prepoznavanje njihove vrijednosti, ali i manipulacija i diskriminacija s kojima su mladi suočeni.

Ovladavajući jezikom, učenik stječe samopouzdanje i osjećaj vlastite vrijednosti, a raznovrsnim se načinima i metodama rada osobito potiče i razvija suradnja. Pritom se inzistira na poštivanju različitosti, ravnopravnoj podjeli zadataka i preuzimanju odgovornosti, što dodatno doprinosi uvažavanju različitih stavova, vrijednosti i mišljenja te uvjetuje suradnju pri pronalaženju, odabiru, tumačenju i predstavljanju informacija.

1. KOMUNIKACIJSKO-FUNKCIONALNA PISMENOST obuhvaća jezik kao sredstvo komunikacije u svrhu ovladavanja recepcijskim i produkcijskim jezičnim djelatnostima i njihovim međudjelovanjem radi razmjene informacija, ideja, stavova i vrijednosti. U okviru ove domene oblikuju se i razvijaju:

- a. lingvističke, pragmatičke, strategijske i sociolingvističke kompetencije
- b. kompetencije stvaralaštva i kreativnosti: stvaranje tekstova različitih vrsta i struktura u različite svrhe
- c. socijalizacijske sposobnosti učenika razmjenom ideja, mišljenja, iskustava, osjećaja, tumačenja, planova, interpretacijom značenja te izravnom interakcijom s drugima u različitim kontekstima, medijima i komunikacijskim situacijama
- d. uvjeti za izražavanje osobnih mišljenja, emocija i mašte formalnim, neformalnim i informalnim učenjem.

2. ČITALAČKA PISMENOST podrazumijeva razumijevanje, tumačenje i vrednovanje tekstova različitih sadržaja i struktura, njihovu uporabu i kritičko promišljanje radi osobnog razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te osposobljavanja za cjeloživotno učenje. U okviru ove domene razvijaju se:

- a. radoznalost i zainteresiranost kao preduvjet za čitanje i pisanje u osobne, obrazovne, javne i profesionalne svrhe
- b. strategije čitanja i pisanja radi razumijevanja teksta, aktivacije prethodnog znanja i uspješnog učenja
- c. sposobnosti dubinskog čitanja obavijesnih i književnih tekstova, tj. analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva

d. različiti načini izražavanja te asocijativni i strategijski oblici mišljenja: kritičko mišljenje, kreativnost i inovativnost, rješavanje problema i donošenje odluka

e. sposobnosti praktične i istraživačke primjene informacija dobivenih iz tekstova.

3. MEĐUKULTURNA PISMENOST podrazumijeva razvoj znanja o sebi i drugima, odgovornog ponašanja prema pripadnicima drugih jezika i kultura, uvažavanje različitih vrijednosti, uvjerenja i ponašanja. U okviru ove domene razvijaju se:

a. svijest o sebi kao osobi koja izgrađuje, poštuje i izražava vlastiti (jezični) identitet i poštuje identitet drugih u okviru jezične, kulturno-jezične te bliže, šire i različite govorne zajednice

b. sposobnost posredovanja između jezika i kultura s ciljem njegovanja otvorenosti prema različitim perspektivama

c. svijest o procesima stvaranja, izražavanja i razmjene ideja i vrijednosti te razumijevanja promjena u svijetu i komunikacije među kulturama

d. svijest o nužnosti suzbijanja svih vrsta stereotipa, predrasuda, diskriminacije i govora mržnje.

D. Odgojno-obrazovna očekivanja po ciklusima i domenama

U svim se ciklusima, primjereno učeničkoj dobi, razvijaju interes, pozitivan stav i samopouzdanje pri ovladavanju jezikom te jezičnim djelatnostima i njihovim međudjelovanjem u različitim komunikacijskim situacijama te sposobnosti promišljanja o pisanim i govorenim tekstovima radi konkretnog djelovanja u problemskoj situaciji, postizanja osobnih ciljeva i aktivnog sudjelovanja u društvu. Učenike se potiče da postupno upoznaju i primjenjuju različite izravne i neizravne strategije učenja.

1. ciklus	2. ciklus	3. ciklus	4. ciklus	5. ciklus	
KOMUNIKACIJSKO-FUNKCIONALNA PISMENOST					
1	<i>Učenik</i> ovladava početnim čitanjem i pisanjem. Razvija vještine slušanja, govorenja, čitanja i pisanja, uz razvoj aktivnog rječnika. Usvaja strategije sporazumijevanja u skladu sa svojim interesima i potrebama te primjereno dobi.	<i>Učenik</i> sluša, govori, čita i piše tekstove jednostavnih jezičnih struktura. Razvija aktivni rječnik i koristi se jezikom u funkcionalnim komunikacijskim situacijama primjerenima dobi, iskustvu i interesima.	<i>Učenik</i> sluša, govori, čita i piše cjelovite i smislene tekstove u skladu s dobi i vlastitim interesima. Razvija aktivni rječnik i primjenjuje osnovna znanja o jezičnim odnosima u skladu s jezičnom normom u svrhovitoj komunikaciji.	<i>Učenik</i> sluša, govori, čita i piše cjelovite i smislene tekstove složenije sadržajne, leksičke, sintaktičke i strukturne zahtjevnosti u različite svrhe i u različitim komunikacijskim situacijama. Razvija aktivni rječnik i znanja o jeziku u skladu s vrstom i područjem obrazovanja.	<i>Učenik</i> sluša, govori, čita i piše tekstove složenih jezičnih struktura različitih funkcionalnih stilova u skladu s vrstom i područjem obrazovanja za nastavak školovanja i za rad. Primjenjuje aktivni rječnik, znanje o jeziku i vještinu prevođenja u skladu s vrstom i područjem obrazovanja.
2	<i>Učenik</i> razumije i stvara kratke tekstove jednostavnih struktura u svrhu svakodnevne komunikacije u skladu sa svojim potrebama i iskustvom.	<i>Učenik</i> procjenjuje značenje i stvara tekstove jednostavnih struktura radi dijeljenja i organiziranja informacija. Stvaralački ih povezuje s vlastitim interesima i iskustvima.	<i>Učenik</i> vrednuje značenje teksta te stvara cjelovite i smislene tekstove u svrhu interpretacije, usporedbe i razumijevanja informacija. U skladu sa stečenim znanjem, vlastitim	<i>Učenik</i> povezuje globalna i detaljnija značenja tekstova različitih vrsta i oblika te stvara raznolike, cjelovite i smislene tekstove u svrhu obrazlaganja i vrednovanja informacija,	<i>Učenik</i> interpretira globalna, selektivna i detaljna značenja različitih tekstova složenih struktura te stvara tekstove različitih vrsta i oblika u različite svrhe, stvaralački ih povezujući sa stečenim znanjem i iskustvom za nastavak školovanja i za rad.

			interesima i iskustvom razvija stvaralaštvo.	kreativno ih povezujući s vrstom i područjem obrazovanja.	
3	<i>Učenik</i> izražava svoje mišljenje ili stav u svakodnevnom komunikacijskim situacijama. Usvaja osnove komunikacijskog bontona.	<i>Učenik</i> obrazlaže svoje mišljenje i stav u različitim komunikacijskim situacijama. Ovladava komunikacijskim bontonom.	<i>Učenik</i> procjenjuje vlastita mišljenja, ideje, stavove i vrijednosti u različitim jezično-komunikacijskim situacijama. Primjenjuje komunikacijski bonton u argumentiranoj izravnoj interakciji.	<i>Učenik</i> argumentirano dokazuje vlastita mišljenja, ideje, stavove i vrijednosti. Procjenjuje ih i dokazuje u izravnoj interakciji u različitim jezično-komunikacijskim situacijama uvažavajući druge.	<i>Učenik</i> argumentirano dokazuje i prosuđuje vrijednost vlastitog mišljenja, ideja, stavova i vrijednosti te uvažava druge u izravnoj interakciji.
4	<i>Učenik</i> pronalazi osnovne informacije u kratkome jednostavnom tekstu, u skladu s dobi i vlastitim interesima.	<i>Učenik</i> pronalazi i tumači informacije iz teksta te se njima koristi u skladu s dobi i vlastitim interesima.	<i>Učenik</i> procjenjuje sadržaj teksta, tumači informacije i primjenjuje ih u rješavanju problemske situacije prema uputama.	<i>Učenik</i> kritički procjenjuje sadržaj teksta, tumači informacije iz različitih izvora te ih primjenjuje u rješavanju problemske situacije i pri donošenju odluka.	<i>Učenik</i> kritički procjenjuje sadržaj teksta, pronalazi, tumači i vrednuje informacije iz različitih izvora, samostalno zaključuje te ih primjenjuje u rješavanju problemske situacije i pri donošenju odluka važnih za nastavak školovanja i rad.
ČITALAČKA PISMENOST					

1	<i>Učenik</i> upoznaje strategije početnog čitanja te razumije izgovoreni i napisani tekst primjeren svojoj dobi, razvija tehnike čitanja naglas i čitanja u sebi te kulturu slušanja. Razvija čitateljske interese, znatiželju i radost čitanja slušanjem i čitanjem različitih vrsta tekstova primjerenih svojoj dobi.	<i>Učenik</i> sigurno i tečno čita jednostavne tekstove te uočava njihovu vrijednost. Pronalazi i razumije bitne informacije iz različitih vrsta tekstova i različitih medija uspostavljajući time proces uspješnog učenja.	<i>Učenik</i> vlada vještinama čitanja radi stjecanja informacija i užitka koristeći se stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture. Stječe naviku i kulturu samostalnog čitanja raznih obavijesnih i književnih tekstova radi uspješnog učenja i/ili radi zadovoljstva.	<i>Učenik</i> povezuje vještine čitanja radi stjecanja informacija i užitka i koristi se stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture. Prepoznaje kodove i konvencije teksta te se njima služi u rješavanju konkretnih problemskih situacija.	<i>Učenik</i> vlada širokim leksičkim fondom te međudjelovanjem leksičkih i gramatičkih struktura. Služi se kodovima i konvencijama teksta te razumije složene tekstove različitih tema i namjena.
2	<i>Učenik</i> upoznaje strategije početnog pisanja te točno piše po diktatu i samostalno oblikuje jednostavan pisani tekst prema zadanim uputama.	<i>Učenik</i> piše tekstove jednostavnih jezičnih struktura poštujući temeljna pravopisna pravila. Postupno razvija stvaralaštvo u pisanju.	<i>Učenik</i> piše smislene i cjelovite tekstove razvijajući odgovornost prema vlastitom pisanju primjerenu dobi, neovisno o vrsti teksta, svrsi i mediju. Odabire i organizira	<i>Učenik</i> piše tekstove složenih jezičnih struktura različitih funkcionalnih stilova. Samostalno odabire i organizira podatke iz teksta kojima se analitički i interpretativno	<i>Učenik</i> odgovorno i strukturirano piše smislene i cjelovite tekstove složene jezične strukture na temelju razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva pročitanih obavijesnih i književnih tekstova.

			podatke iz teksta služeći se smjericama u prezentaciji sadržaja.	služi u prezentaciji sadržaja i strukture.	Samostalno odabire i organizira podatke dobivene čitanjem kojima se analitički i interpretativno služi u prezentaciji sadržaja i strukture niza povezanih tekstova.
3	<i>Učenik</i> izražava svoj stav prema jednostavnim obavijesnim i književnim tekstovima.	<i>Učenik</i> razlikuje činjenice od mišljenja susrećući se s različitim vrstama tekstova i problematizira teme primjerene svojoj dobi.	<i>Učenik</i> argumentirano obrazlaže svoj izbor različitih vrsta tekstova, odabranih iz potrebe i/ili užitka i posredovanih s pomoću različitih medija.	<i>Učenik</i> argumentirano kritički procjenjuje vlastito i tuđe dubinsko čitanje teksta, razumijevanje konteksta i višeznačnost slojeva različitih vrsta tekstova.	<i>Učenik</i> se koristi vještinama kritičkog i kreativnog mišljenja u propitivanju i vrednovanju različitih obavijesnih i književnih tekstova povezujući ih sa suvremenim temama i osobnim iskustvima.
4	<i>Učenik</i> primjenjuje informacije iz jednostavnih tekstova u svakodnevnom životu.	<i>Učenik</i> odgovara na doslovna, analitička i evaluacijska pitanja pronalazeći dokaze i argumentaciju u različitim tekstovima ili	<i>Učenik</i> na temelju različitih vrsta tekstova raspravlja o različitim temama pravilno uočavajući i tumačeći	<i>Učenik</i> uspoređuje te se kreativno koristi postojećim znanjima i iskustvima za stvaranje nove cjeline oblikujući ih u različite vrste	<i>Učenik</i> se, povezujući različite vrste tekstova s vlastitim iskustvom i znanjem o svijetu te s budućim zanimanjem, služi stručnom

		oblikovanju osobnog znanja i iskustava.	uzročno-posljedične veze.	tekstova i u različite svrhe.	literaturom, rabi jednojezične i dvojezične rječnike i druge jezične priručnike, kao i sadržaje objavljene na različitim medijima, uz kritički odmak prema izvorima i sadržajima koji mu se nude.

MEĐUKULTURNA PISMENOST

1	<i>Učenik</i> prepoznaje obilježja i običaje vlastite kulture i stranih kultura u poznatim situacijama i primjenjuje informacije o njima u novom kontekstu.	<i>Učenik</i> uočava vrijednost i raznolikost hrvatske i svoje kulture te drugih kultura.	<i>Učenik</i> otvoreno i radoznalo pristupa novim sadržajima i situacijama te iskazuje empatiju prema drugima.	<i>Učenik</i> prepoznaje važnost poštovanja te prikladne i učinkovite jezične interakcije među ljudima, društvima i kulturama.	<i>Učenik</i> stvara prilike za pozitivnu i konstruktivnu suradnju (licem u lice ili virtualno na društvenim mrežama ili medijima) s osobama drukčijih kulturnih perspektiva, odabire empatiju, otvorenost i znatiželju te je voljan učiti od drugih i o drugima.
2	<i>Učenik</i> razvija radoznalost i zanimanje za	<i>Učenik</i> povezuje jednostavne činjenice o kulturama i	<i>Učenik</i> prepoznaje sličnosti i uvažava razlike između vlastite i	<i>Učenik</i> povezuje kulturni utjecaj i moć različitih tekstova i/ili medija na razvoj	<i>Učenik</i> uočava važnost kulturnog utjecaja i moći različitih tekstova za razvoj stavova,

	kulture i jezike koje uči.	jezicima s vlastitim iskustvom.	drugih kultura te ih uklapa u šire civilizacijske vrijednosti.	vlastitih stavova, vrijednosti i identiteta.	vrijednosti i identiteta.
3	<i>Učenik primjenjuje osnovne obrasce ponašanja i uljudnog ophođenja.</i>	<i>Učenik, polazeći od vlastitih iskustava, uočava stereotipe i predrasude o vlastitoj kulturi i drugim kulturama te primjenjuje osnovne strategije za izbjegavanje i/ili prevladavanje nesporazuma.</i>	<i>Učenik odabire i primjenjuje prikladne i nove obrasce ponašanja u poznatim i nepoznatim situacijama.</i>	<i>Učenik razlikuje usvojena sociokulturna znanja jezika koje uči te ih uspoređuje s vlastitim životom, okruženjem i dosadašnjim iskustvom i znanjem o ostalim jezicima i kulturama.</i>	<i>Učenik dovodi u vezu vlastiti jezični identitet sa znanjima o ostalim jezicima i kulturama u svakodnevnoj komunikaciji.</i>
4	<i>Učenik prepoznaje važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i prihvaćanje različitosti.</i>	<i>Učenik uočava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i prihvaćanje različitosti te sudjelovanje i odgovornost u pitanjima bitnim za jezičnu i kulturnu zajednicu.</i>	<i>Učenik tumači utjecaj kulturne uvjetovanosti komunikacijskih obrazaca jezične zajednice kojoj pripada na razumijevanje vlastite i drugih kultura. Razvija svijest o postojanju predrasuda i stereotipa te potrebu da se suzbije svaka vrsta diskriminacije i govora mržnje.</i>	<i>Učenik podupire otvorenost prema različitim idejama, stavovima i vrijednostima te preispituje vlastite i tuđe pretpostavke, stereotipe i predrasude. Osuđuje prikrivenu i otvorenu diskriminaciju te govor mržnje.</i>	<i>Učenik uspoređuje različite ideje, stavove i vrijednosti te komentira i kritizira stereotipne predodžbe i predrasude o vlastitoj kulturi i kulturi drugih. Suzbija prikrivenu i otvorenu diskriminaciju te govor mržnje.</i>

E. Povezivanje s ostalim područjima kurikuluma i međupredmetnim temama

Komunikacijska jezična kompetencija jedna je od ključnih kompetencija za prijenos i stjecanje znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti te je temelj obrazovanja i zauzima središnje mjesto u kurikulumu.

Unutar jezično-komunikacijskog područja razvijaju se sve temeljne kompetencije što ih promiče kurikulum, a uključuju oblike mišljenja i rada, sposobnost korištenja alatima i strategijama učenja te osobnu, socijalnu i međukulturnu kompetenciju. Razvijaju se metakognitivne strategije koje identificiraju, prate i reguliraju kognitivne procese pa time bitno olakšavaju integrirano i povezano učenje, odnosno pretpostavka su samostalnom, svrhovitom i trajnom učenju. Jezik kao sredstvo komunikacije osnovni je alat za razvoj kritičkog mišljenja, kreativnosti i inovativnosti radi rješavanja problema i donošenja odluka. Stoga je ovladanost hrvatskim i drugim jezicima temelj za samostalno učenje tijekom cijelog života, za upravljanje osobnim i obrazovnim putom te za usvajanje pravila komunikacije u određenome kulturnom okružju radi prihvaćanja i poštivanja raznih kulturnih zajednica. Znanjima, sposobnostima i vještinama koje stječe i razvija u jezično-komunikacijskom području učenik oblikuje svoje vrijednosne orijentacije izgrađujući samog sebe u međudjelovanju s pripadnicima užih i širih zajednica radi odgovornog djelovanja u društvu i prirodi.

Učinkovita komunikacija, odnosno stjecanje komunikacijsko-funkcionalne, čitalačke i međukulturne pismenosti, uključuje i kritičko korištenje medijima i digitalnom tehnologijom radi upravljanja informacijama u informacijski intenzivnom okružju.

Osim temeljnih kompetencija, jezično-komunikacijsko područje s odgojno-obrazovnim područjima i međupredmetnim temama kurikuluma (Učiti kako učiti, Osobni i društveni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Zdravlje, Održivi razvoj, Poduzetnost i Digitalna pismenost) dijeli i sadržaje.

U predmetima jezično-komunikacijskog područja jezik je istodobno i sadržaj i sredstvo učenja i poučavanja. Jezični sadržaji uključuju kulturno nasljeđe i kulturu življenja, povijest,

književnost, likovnu umjetnost, arhitekturu, glazbu, kazalište i film pa se tako povezuju sa sadržajima drugih odgojno-obrazovnih područja, prije svega s društveno-humanističkim i umjetničkim područjem. Sadržaji učenja i poučavanja, posebno u stranim jezicima, povezani su i s prirodoslovnim, tehničkim i informatičkim, matematičkim te tjelesnim i zdravstvenim područjima.

Svi se ti sadržaji unose u programe pojedinih predmeta, projekte, seminare, izborne predmete, debatne radionice ili kao neovisni predmeti, a moguće su i druge kombinacije. Posebno se potiče izrada interdisciplinarnih programa, odnosno interdisciplinarnih i transdisciplinarnih integracija te samostalni rad učenika.

NJE LEKTORIRANO